

ZAKON
O OGRANIČAVANJU UPOTREBE
DUVANSKIH PROIZVODA*

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom se, u cilju zaštite života i zdravlja ljudi, propisuju mjere za smanjenje i ograničavanje upotrebe duvanskih i sličnih proizvoda, sprječavanje štetnih posljedica njihove upotrebe, sastojci i emisija, obilježavanje pojedinačnih i spoljašnjih pakovanja, stavljanje u promet duvanskih proizvoda i elektronskih cigareta, kao i sprječavanje izlaganja sekundarnom duvanskom dimu i obezbjeđivanje vazduha bez duvanskog dima.

Član 2

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 3

Duvanski proizvodi su cigarete i drugi duvanski proizvodi (cigare, cigarilosi, duvan za samostalno motanje-rezani duvan, duvan za lulu, duvan za žvakanje, duvan za šmrkanje - burmut i druge duvanske prerađevine) dobijeni industrijskom proizvodnjom, sastavljeni u cjelosti ili djelimično od duvana, koji može da bude i genetički modifikovan.

Duvanski proizvodi mogu da se upotrebljavaju za pušenje, udisanje, žvakanje ili za oralnu upotrebu.

Cigarete su gotovi duvanski proizvodi koji sadrže rezani duvan, zamotan u papir za cigarete, sa ili bez dodatka i filtera i koji su spremni za upotrebu pušenjem.

Član 4

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **duvan** su listovi obrađenog duvana i drugih prirodnih, prerađenih ili neprerađenih djelova duvana, uključujući ekspanđirani i rekonstituirani duvan;
- 2) **cigare** su gotovi duvanski proizvodi (zamotuljak) spremni za upotrebu pušenjem koji sadrže rezani duvan, zamotan u papir za cigarete, sa ili bez dodatka i filtera i koji djelimično sadrže materije koje nijesu duvan;
- 3) **cigarilosi** su manja vrsta cigara izrađena kao gotov duvanski proizvod, u skladu sa zakonom kojim se uređuje proizvodnja duvanskih proizvoda;

- 4) **duvan za samostalno motanje – rezani duvan** je duvan koji je rezan ili drugačije sječen, savijen ili stisnut u komade, koji potrošač može da upotrebljava za samostalnu izradu cigareta;
- 5) **duvanski proizvodi za pušenje** su duvanski proizvodi, osim bezdimnog duvanskog proizvoda;
- 6) **bezdimni duvanski proizvod** je duvanski proizvod čijom upotrebom se ne vrši sagorijevanje i obuhvata duvan za žvakanje, duvan za šmrkanje i duvan za oralnu upotrebu;
- 7) **duvan za žvakanje** je bezdimni duvanski proizvod posebno namijenjen za žvakanje;
- 8) **duvan za šmrkanje** je bezdimni duvanski proizvod koji se može upotrebljavati udisanjem putem nosa;
- 9) **duvan za oralnu upotrebu** je svaki duvanski proizvod koji se upotrebljava za oralnu upotrebu, osim onih namijenjenih za udisanje ili žvakanje, koji su izrađeni u cjelosti ili djelimično od duvana, u obliku praha ili čestica ili u bilo kakvoj kombinaciji tih oblika, posebno onih u vrećicama ili poroznim vrećicama;
- 10) **duvan za lulu** je duvanski proizvod koji može da se upotrebljava putem postupka sagorijevanja i koji je namijenjen isključivo za korišćenje u luli;
- 11) **duvan za vodenu lulu** je duvanski proizvod koji može da se upotrebljava putem vodene lule i smatra se duvanskim proizvodom za pušenje, a ako može da se upotrebljava i putem vodene lule i kao duvan za samostalno motanje, onda se smatra duvanom za samostalno motanje;
- 12) **pušenje** je posjedovanje ili rukovanje zapaljenim duvanskim proizvodom, čijim se sagorijevanjem emituju određene supstance u duvanskom dimu, bez obzira da li se dim aktivno udiše ili izdiše;
- 13) **proizvođač** je pravno lice koje proizvodi ili ima dizajniran ili gotov duvanski proizvod koji stavlja u promet, pod svojim nazivom ili zaštitnim znakom;
- 14) **promet** je uvoz, izvoz, skladištenje radi prodaje i prodaja, odnosno stavljanje duvanskih proizvoda na tržište-činjenje dostupnim potrošačima, bez obzira na mjesto proizvodnje, besplatno ili uz plaćanje, uključujući i prodaju na daljinu;
- 15) **uvoz** je nabavka duvanskih proizvoda iz druge države, osim ako se primjenjuje carinski postupak o izuzeću ili oslobađanju od carinskog postupka, u skladu sa zakonom kojim je uređen carinski postupak;
- 16) **uvoznik** je vlasnik ili lice koje ima pravno da raspolaže uvezenim duvanskim proizvodima;
- 17) **stvaranje zavisnosti** je farmakološka sposobnost supstance da izazove zavisnost, stanje koje utiče na sposobnost pojedinca da kontroliše svoje ponašanje, davanjem osjećaja nagrade i/ili olakšanja od apstinencijalnih simptoma;
- 18) **karakteristična aroma** duvanskog proizvoda je aroma, odnosno miris ili ukus, osim duvanskog, koji proizilazi iz dodatka jednog ili kombinacije više aditiva, uključujući, aromu voća, začina, bilja, alkohola, slatkiša, mentola ili vanile, kao i drugih ukusa i mirisa prisutnih prije ili tokom upotrebe duvanskog proizvoda;
- 19) **potrošač** je fizičko lice koje upotrebljava duvanski proizvod, za sopstvene potrebe, van svoje trgovačke, poslovne, privredne ili stručne djelatnosti;
- 20) **novi duvanski proizvod** je duvanski proizvod koji ne pripada ni jednoj od sljedećih kategorija: cigarete, duvan za samostalno motanje, duvan za lulu, duvan za vodenu lulu, cigare, cigarilosi, duvan za žvakanje, duvan za

šmrkanje ili duvan za oralnu upotrebu i koji je stavljen na tržište nakon 19. maja 2014. godine;

- 21) **elektronska cigareta** je proizvod koji može da se upotrebljava za konzumaciju pare koja sadrži nikotin putem usnika ili bilo koji sastavni dio tog proizvoda, uključujući uložak, punjenje i uređaj bez uloška ili punjenja. Elektronske cigarete mogu da budu potrošne-za jednokratnu upotrebu i ponovo punjive-za višekratnu upotrebu, putem posude za ponovno punjenje i punjenja ili pomoću uložaka za jednokratnu upotrebu;
- 22) **posuda za ponovno punjenje** je posuda koja sadrži tečnost sa nikotinom i koristi se za ponovno punjenje elektronske cigarete;
- 23) **biljni proizvod za pušenje** je proizvod na bazi bilja, trave ili voća koji ne sadrži duvan, a može da se upotrebljava sagorijevanjem;
- 24) **maloprodajni objekat** je objekat u kome se duvanski proizvodi stavljaju u promet i čine dostupnim fizičkim licima.

II. MJERE ZA SMANJENJE I OGRANIČAVANJE UPOTREBE DUVANSKIH PROIZVODA

Član 5

Mjere za smanjenje i ograničavanje upotrebe duvanskih proizvoda obuhvataju reklamiranje, proizvodnju, promet i obilježavanje duvanskih proizvoda, zabranu pušenja u javnom i radnom prostoru i izlaganje sekundarnom duvanskom dimu, uticaj na maloljetna lica, kao i druga pitanja od značaja za zaštitu zdravlja ljudi, u skladu sa principima utvrđenim Okvirnom konvencijom Svjetske zdravstvene organizacije o kontroli duvana,.

Sekundarni duvanski dim je dim koji se ispušta sagorijevanjem na zapaljenom kraju cigarete ili iz drugih duvanskih proizvoda, u kombinaciji sa dimom koji pušač izdiše.

Član 6

U cilju skrivenog ili otvorenog podsticanja upotrebe duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta, posuda za ponovno punjenje i drugih duvanskih proizvoda, proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda ne smiju ih reklamirati: putem interneta, audiovizuelnih usluga, štampanih i drugih publikacija, u medijima, preko bioskopskih dijapozitiva, filmova, panoa, tabli, naljepnica i drugih oblika reklamiranja na javnim mjestima, na objektima i sredstvima saobraćaja, svjetlećih reklama, knjiga, časopisa, kalendara, odjevnih predmeta, kao ni putem naljepnica, plakata i letaka, ako su te naljepnice, plakati i leci odvojeni od njihovog originalnog pakovanja.

Proizvodi koji, u smislu ovog zakona, nijesu duvanski proizvodi za pušenje, ali svojim izgledom, nazivom i namjenom upotrebe neposredno podstiču potrošnju duvanskih proizvoda za pušenje, ne smiju se reklamirati.

Zabranjeno je besplatno davanje duvanskih proizvoda za pušenje, elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje, u reklamne svrhe.

Zabranjeno je svako neposredno i posredno komercijalno obavještanje o duvanskim proizvodima, uključujući i isticanje logotipa i drugih oznaka za

označavanje duvanskih proizvoda na predmetima koji, u smislu ovog zakona, nijesu duvanski proizvodi.

Proizvođači ili uvoznici duvanskih proizvoda za pušenje, elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje, u cilju skrivenog ili otvorenog podsticanja njihove upotrebe, ne smiju sponzorirati radijske programe, događaje ili aktivnosti, kao ni događaje ili aktivnosti međunarodnog karaktera.

Član 7

Reklamiranjem, u smislu člana 6 ovog zakona, ne smatraju se obavještenja proizvođača i uvoznika duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje, data putem medija, o:

- 1) osvojenim nagradama i drugim javnim priznanjima za kvalitet pojedinih proizvoda, kao i radnim, proizvodnim i drugim uspjesima koji se postižu u proizvodnji duvanskih proizvoda, ali bez poimeničnog navođenja naziva proizvoda;
- 2) kvalitetu i drugim svojstvima sopstvenih proizvoda za vrijeme specijalizovanih sajmova i izložbi u okviru sajamskog ili izložbenog prostora, za vrijeme degustacija novih proizvoda koje organizuju u zatvorenim prostorijama, za vrijeme proslava koje organizuju i za vrijeme posjeta od strane potrošača;
- 3) kvalitetu i drugim svojstvima duvanskih proizvoda objavljenim u stručnim knjigama, časopisima i drugim stručnim publikacijama koje su namijenjene isključivo stručnoj javnosti, proizvođačima ili trgovcima tih proizvoda; i
- 4) drugim svojstvima duvanskih proizvoda koja potrošači mogu da dobiju u objektima u kojima se vrši prodaja duvanskih proizvoda, u skladu sa ovim zakonom.

Član 8

Zabranjen je promet duvana za oralnu upotrebu.

Član 9

Zabranjena je prekogranična prodaja na daljinu duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje.

Prekogranična prodaja na daljinu je prodaja kod koje se potrošač, u trenutku naručivanja duvanskog proizvoda, nalazi u Crnoj Gori, a sjedište maloprodajnog objekta u drugoj državi.

Član 10

Zabranjuje se prodaja duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina života. Licima iz stava 1 ovog člana zabranjuje se da vrše prodaju duvanskih proizvoda.

Član 11

Na prodajnim objektima u kojima se vrši prodaja na malo duvanskih proizvoda mora da bude istaknuta oznaka o zabrani prodaje duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina života.

Oznaka iz stava 1 ovog člana mora da bude istaknuta na vidnom mjestu.

Ukoliko prodavac u prodajnom objektu iz stava 1 ovog člana posumnja da je

lice mlađe od 18 godina života, može da zatraži od tog lica da odgovarajućom ispravom dokaže punoljetstvo, a ukoliko to odbije, prodavac tom licu neće prodati duvanski proizvod.

Obrazac oznake iz stava 1 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 12

Zabranjena je prodaja:

1) duvanskih proizvoda:

- u javnom prostoru u kome se obavlja vaspitno-obrazovna i zdravstvena djelatnost,
- u apotekama i specijalizovanim prodavnicama za medicinska sredstva;
- u javnom prostoru sportsko-rekreativnih objekata,
- iz automatskih aparata,
- uz davanje posrednih ili neposrednih povlastica kupcima ili nekom trećem licu, kao što je davanje poklona, premija, sniženog trgovačkog rabata ili prava da se učestvuje u nagradnoj igri, lutriji ili takmičenju,
- koji sadrže oznake, riječi ili izraze koji upućuju na to da je ta vrsta manje štetna od drugih (npr. "low tar", "light", "mild", "ultra light", odnosno "nizak katran", "laki", "blagi", "ultra laki" i druge slične oznake), i
- na način koji kupcima omogućava samoposluživanje sa izloga maloprodajnih objekata; i

2) cigareta pojedinačno ili u pakovanjima koja sadrže manje od 20 cigareta.

Član 13

Nije dozvoljena prodaja:

1) slatkiša, igračaka i drugih proizvoda namijenjenih djeci koji imaju oblik bilo koje vrste duvanskog proizvoda; i

2) proizvoda koji nije duvanski proizvod (odjevni predmeti, modni detalji, motorna vozila i dr), a ima naziv, znake razlikovanja, logotip i slične oznake koje upućuju na duvanski proizvod.

Član 14

Zabranjeno je pušenje duvanskih proizvoda prilikom nastupa u medijima.
Zabranjeno je objavljivanje u štampi fotografija ili crteža lica koja puše.

Član 15

Zabranjeno je pušenje u radnom i javnom prostoru, kao i izlaganje drugih lica sekundarnom duvanskom dimu, u skladu sa ovim zakonom.

Član 16

Radni prostor je svaki zatvoreni prostor u kome poslodavac vrši djelatnost ili funkciju, odnosno u kojem zaposleni obavljaju svoje poslove i radne zadatke.

Zatvoreni prostor je prostor napravljen od bilo kakvog materijala koji ima krov ili tavanicu koja je nepokretna ili pokretna, vrata, prozore i prolaze koji su u potpunosti zatvoreni stalno ili povremeno ili prostor kod koga se manje od polovine površine spoljnih zidova tog prostora sastoji od otvora u koje se ne računaju otvori za prozore i vrata.

Član 17

Javni prostor je prostor namijenjen zajedničkom boravku ljudi, a obuhvata zatvoreni prostor u kome se:

1) obavlja vaspitno-obrazovna djelatnost, zdravstvena djelatnost, proizvodnja, kontrola i promet lijekova i medicinskih sredstava; obezbjeđuje smještaj, boravak i ishrana djece, učenika i studenata; obavlja prijem, smještaj i njega lica u stanju socijalne potrebe i starih lica, održavaju kulturne, zabavne, sportske i druge manifestacije, priredbe i takmičenja, sjednice i drugi organizovani skupovi; i

2) obavlja trgovinska djelatnost i proizvodnja, skladištenje i promet hrane.

Javnim prostorom, u smislu stava 1 ovog člana, smatraju se i:

1) sredstva javnog prevoza u vazdušnom, drumskom i željezničkom saobraćaju i pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi; aerodromske zgrade i zatvorene čekaonice u željezničkom i drumskom saobraćaju, kao i autotaksi i sredstva službenog prevoza;

2) igraonice za djecu;

3) ugostiteljski objekti u kojima se pružaju usluge smještaja, pripremanja i usluživanja hrane;

4) objekti za priređivanje igara na sreću;

5) ustanove za smještaj lica na izdržavanju krivičnih sankcija; i

6) holovi, liftovi i drugi zajednički djelovi stambenih zgrada, kabine žičara i javni toaleti.

Javni prostor, u smislu ovog zakona, je i otvoreni ograđeni dvorišni prostor vaspitno-obrazovnih i zdravstvenih ustanova i otvoreni ograđeni prostor na kome se vrše javna snimanja i emitovanja programa bilo koje vrste i održavaju kulturne i zabavne priredbe.

Član 18

U javnom, odnosno radnom prostoru dozvoljeno je pušenje samo u prostoriji koju vlasnik, odnosno korisnik odredi isključivo za pušenje i na kojoj istakne oznaku da je u toj prostoriji pušenje dozvoljeno.

U javnom prostoru iz člana 17 stav 2 tačka 3 ovog zakona dozvoljeno je pušenje u sobama i apartmanima za smještaj gostiju, koje poslodavac odredi i istakne oznaku da je u tim sobama i apartmanima pušenje dozvoljeno.

Prostorija iz stava 1 ovog člana ne može se označiti u radnom prostoru u kome poslove obavljaju državni organi, organi državne uprave, jedinica lokalne samouprave i druga pravna lica koja vrše javna ovlašćenja; prostor u kome se obavlja zdravstvena djelatnost; vaspitno-obrazovna djelatnost; socijalna zaštita; kulturna djelatnost; sport i rekreacija; proizvodnja i promet lijekova; trgovinska djelatnost; proizvodnja, promet i skladištenje hrane; snimanje i javno emitovanje programa, kao i u prostoru u kome se održavaju sastanci i javni skupovi.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, zdravstvena ustanova u kojoj su smještene

mentalno oboljela lica i socijalna ustanova za smještaj starih lica mogu odrediti prostoriju za pušenje.

Član 19

Prostorija iz člana 18 stav 1 ovog zakona mora da bude opremljena uređajima za ventilaciju, pepeljarama i odgovarajućim protivpožarnim uređajima.

Prostorija iz stava 1 ovog člana mora da bude izolovana na način da nije moguć protok duvanskog dima u ostali dio prostora, površina prostorije ne smije da bude manja od 10 m², niti zauzimati više od 20% radnog, odnosno javnog prostora i ne smije da bude namijenjena za prolaz u druge prostore.

U prostoriji koju poslodavac označi kao prostoriju u kojoj je pušenje dozvoljeno ne mogu se vršiti poslovi iz djelatnosti poslodavca, niti konzumirati hrana.

Odredbe ovog člana ne odnose se na prostoriju za pušenje iz člana 16 stav 4 ovog zakona.

Član 20

U javnom i radnom prostoru u kojem je zabranjeno pušenje u skladu sa ovim zakonom, vlasnici, odnosno korisnici prostora moraju na vidnom mjestu da istaknu oznake o zabrani pušenja.

Član 21

Kontrolu zabrane pušenja u javnom i radnom prostoru propisanu ovim zakonom, kao i preduzimanje mjera i aktivnosti za uređenje prostora iz čl. 18 i 19 ovog zakona vrši lice koje rukovodi radom, odnosno obavljanjem djelatnosti.

Lice iz stava 1 ovog člana može pisanim putem da zaduži jedno ili više zaposlenih lica da kontrolišu zabranu pušenja tokom čitavog procesa rada.

Zaposleni koji se ne pridržava zabrane pušenja, u skladu sa ovim zakonom, čini povredu radne discipline i protiv njega lice iz stava 1 ovog člana dužno je da pokrene postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti, u skladu sa zakonom i ugovorom o radu.

Član 22

Ustanove koje obavljaju vaspitno-obrazovnu djelatnost dužne su da, po odgovarajućem programu edukacije, upoznaju djecu i mlade o štetnosti upotrebe duvanskih proizvoda za zdravlje.

Sportske organizacije su dužne da, u okviru svojih aktivnosti, upoznaju lica koja se bave sportom o štetnosti upotrebe duvanskih proizvoda.

Aktivnosti iz st. 1 i 2 ovog člana vrše se u saradnji sa zdravstvenim ustanovama koje obavljaju promociju zdravih stilova života, u skladu sa zakonom.

Program edukacije iz stava 1 ovog člana utvrđuje organ državne uprave nadležan za poslove prosvjete, u saradnji sa Ministarstvom.

III. SASTOJCI I EMISIJA DUVANSKIH PROIZVODA

Član 23

Duvanski proizvodi koji se proizvode i stavljaju u promet mogu da sadrže štetne sastojke čijim se sagorijevanjem u duvanskom dimu, odnosno u procesu upotrebe bezdimnih duvanskih proizvoda emituju (oslobađaju) štetne materije ili supstance, čija vrsta i maksimalno dozvoljeni nivo su propisani ovim zakonom.

Sastojak duvanskog proizvoda je duvan, aditiv i druga supstanca ili njen sastavni dio, osim lista duvana i drugih prirodnih ili neobrađenih djelova biljke duvana koji se koriste u proizvodnji ili pripremi duvanskog proizvoda, koji su prisutni u gotovom proizvodu, ili u izmijenjenom obliku, uključujući papir, filter, boju, kapsule, lijepak i druga vezivna sredstva.

Aditiv je sastojak duvanskog proizvoda koji je dodat duvanskom proizvodu, pojedinačnom pakovanju ili bilo kom spoljašnjem pakovanju duvanskog proizvoda.

Klasifikacija sastojaka duvanskih proizvoda, njihovo označavanje i druga pitanja od značaja za zaštitu zdravlja ljudi vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuju heimkalije

Član 24

Maksimalno dozvoljeni nivo emisije štetnih sastojaka, po cigareti, je:

- 1) 10 mg katrana (suvi, bezvodni, beznikotinski kondenzat dima);
- 2) 1 mg nikotina (nikotinski alkaloidi); i
- 3) 10 mg ugljen monoksida.

Član 25

Na svakom pakovanju duvanskog proizvoda za pušenje mora da bude istaknut podatak o tome koliko se miligrama katrana, nikotina i ugljen monoksida emituje njegovom upotrebom.

Podaci iz stava 1 ovog člana moraju da budu utisnuti:

- 1) na crnogorskom jeziku;
- 2) boldovanim, malim (osim prvog slova), crnim slovima na bijeloj podlozi, pismom Helvetica, veličine slova koja zauzimaju najveću moguću površinu predviđenu za upozorenja i podatke;
- 3) na bočnoj strani pakovanja, tako da pokrivaju najmanje 10% strane na kojoj su utisnuti;
- 4) na dijelu pakovanja koji nije namijenjen za otvaranje ili odbacivanje;
- 5) tako da ih nije moguće odstraniti ili uništiti, niti sakriti potamnivanjem ili pokrivanjem drugim natpisima ili simbolima; i
- 6) uokvireni linijom crne boje, čija širina ne može da bude manja od 3 mm, niti veća od 4 mm, s tim da se ne smije pokriti tekstualni ili vizuelni dio kombinovanog upozorenja, niti smiju da budu na kontrolnoj akciznoj markici koja je nalijepljena na pakovanju duvanskog proizvoda.

Član 26

Emisije katrana, nikotina i ugljen monoksida iz cigareta određuju se, na osnovu:

- 1) ISO standarda 4387 za katran;
- 2) ISO standarda 10315 za nikotin; i
- 3) ISO standarda 8454 za ugljenmonoksid.

Tačnost mjerenja za katran, nikotin i ugljenmonoksid određuje se u skladu sa ISO standardom 8243.

Član 27

Provjeru tačnosti mjerenja emisije sastojaka duvanskih proizvoda može da vrši laboratorija koja je akreditovana u skladu sa standardom iz člana 26 stav 2 ovog zakona i koja ima ovlašćenje Ministarstva.

Ovlašćenje laboratoriji iz stava 1 ovog člana izdaje Ministarstvo, na osnovu zahtjeva i dokaza o akreditaciji.

Ovlašćenje iz stava 2 ovog člana Ministarstvo može da oduzme, ako laboratorija prestane da ispunjava propisane uslove.

Listu ovlašćenih laboratorija iz stava 1 ovog člana Ministarstvo redovno ažurira i objavljuje na svojoj internet stranici.

Listu ovlašćenih laboratorija iz stava 1 ovog člana Ministarstvo dostavlja Evropskoj komisiji, kao i kriterijume za davanje ovlašćenja, sa metodama za provjeru tačnosti mjerenja emisije sastojaka duvanskih proizvoda.

Bliže uslove u pogledu prostora, kadra i opreme koje moraju da ispunjavaju laboratorije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 28

Pravna lica koja se bave proizvodnjom, prometom ili uvozom duvanskih proizvoda, ili sa njima povezana lica ne mogu da budu vlasnici laboratorije iz člana 27 ovog zakona, niti mogu imati svoje predstavnike u njenim organima upravljanja ili nadzornim organima.

Član 29

Proizvođači, odnosno uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da izvrše mjerenje, odnosno provjeru mjerenja emisije štetnih sastojaka duvanskih proizvoda, najmanje jedanput godišnje i da rezultate mjerenja dostave Ministarstvu do 20. decembra tekuće godine.

Provjera tačnosti mjerenja emisije sastojaka duvanskih proizvoda može da se vrši i po zahtjevu nadležnog inspektora u postupku inspekcijskog nadzora.

Provjeru tačnosti mjerenja iz st. 1 i 2 ovog člana vrši laboratorija koja ispunjava uslove iz čl. 27 i 28 ovog zakona.

Troškove mjerenja iz st. 1 i 2 ovog člana snosi proizvođač, odnosno uvoznik duvanskog proizvoda.

Član 30

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da, prema robnoj vrsti i marki duvanskih proizvoda, Ministarstvu i Institutu za javno zdravlje Crne Gore (u daljem tekstu; Institut), do 20. decembra tekuće godine, dostave, u elektronskom obliku:

- 1) popis svih sastojaka i njihovih količina koje su korišćene u proizvodnji, u padajućem redoslijedu prema masi svakog sastojka sadržanog u duvanskim proizvodima;
- 2) vrstu i maksimalni nivo emisije sastojaka iz člana 24 ovog zakona;
- 3) vrstu i maksimalni nivo emisija drugih sastojaka, ukoliko postoje;
- 4) podatke o registraciji sastojaka i smjesa duvanskih proizvoda i njihovoj klasifikaciji za stavljanje u promet, u skladu sa zakonom kojim se uređuju opasne materije;
- 5) podatke o toksikološkim sastojcima iz tačke 1 ovog stava, u zapaljenom ili nezapaljenom obliku, u zavisnosti od načina upotrebe duvanskog proizvoda i njihovom uticaju na zdravlje potrošača, uključujući i stvaranje zavisnosti;
- 6) tehnički dokument koji sadrži opšti opis korišćenih aditiva i njihove osobine, za cigarete i rezani duvan, kao i metode mjerenja njihove emisije; i
- 7) spisak podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu u procesu proizvodnje.

Ako nastupi izmjena podataka iz stava 1 ovog člana, proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da o tome obavijeste Ministarstvo i Institut, 60 dana prije stavljanja duvanskih proizvoda u promet i da, pored podataka iz stava 1 ovog člana, dostave:

- 1) podatke o izmijenjenim sastojcima i načinu njihovog uticaja na podatke iz stava 1 ovog člana;
- 2) izjavu o razlozima izmjene sastojaka duvanskog proizvoda, sa podacima o njihovom uticaju na zdravlje potrošača, uključujući i stvaranje zavisnosti.

Ministarstvo, odnosno Institut, u skladu sa procjenom štetnosti sastojaka i emisije supstanci iz duvanskih proizvoda, pored podataka iz st. 1 i 2 ovog člana od proizvođača i uvoznika duvanskih proizvoda mogu da traže sprovođenje studije, radi procjene uticaja izmijenjenih sastojaka cigareta na zdravlje ljudi, uzimajući u obzir toksičnost, odnosno stepen do koga supstanca može da pruzrokuje štetna dejstva u ljudskom organizmu, uključujući dejstva koja nastupaju protekom vremena, usljed višekratne ili kontinuirane upotrebe duvanskog proizvoda ili izloženosti duvanskom dimu i stvaranje zavisnosti.

Podatke iz st. 1 i 2 ovog člana, osim podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu u procesu proizvodnje, Ministarstvo i Institut objavljuju na svojoj internet stranici.

Ako podaci iz st. 1 i 2 ovog člana za duvanski proizvod nijesu u skladu sa ovim zakonom, Ministarstvo obavještava organ uprave nadležan za inspekcijske poslove, u cilju preduzimanja odgovarajućih privremenih mjera, u skladu sa zakonom.

Član 31

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da do 20. decembra tekuće godine obavijeste Ministarstvo u elektronskom obliku o svim mjernim metodama korišćenim za mjerenje emisije štetnih sastojaka cigareta i drugih duvanskih proizvoda, kao i svim maksimalnim nivoima emisije koje utvrde za emisije iz cigareta, osim emisije iz člana 24 ovog zakona i emisije iz duvanskih proizvoda koji nijesu cigarete .

O metodama iz stava 1 ovog člana Ministarstvo do 31. decembra tekuće godine obavještava Evropsku komisiju.

Član 32

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da, do 15. januara tekuće godine, u elektronskom obliku Ministarstvu dostave:

- 1) sve studije o istraživanju domaćeg i međunarodnog tržišta o sklonostima različitih grupa potrošača, uključujući mlade i pušače, u vezi sastojaka i emisija duvanskih proizvoda, kao i radne sažetke svakog istraživanja tržišta sprovedeno prije stavljanja novog duvanskog proizvoda na tržište;
- 2) izvještaje o količini prodatih duvanskih proizvoda, za prethodnu godinu, po robnoj marki i vrsti, izražene po komadu cigarete ili kilogramu;
- 3) druge dostupne podatke od značaja za promet duvanskih proizvoda; i
- 4) spisak podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu u procesu proizvodnje.

Podatke iz stava 1 ovog člana Ministarstvo čuva na bezbjednom mjestu i na način kojim se onemogućava neovlašćeni pristup ili izmjena tih podataka, kao i pristup podacima koji predstavljaju poslovnu tajnu u procesu proizvodnje.

Podatke iz stava 1 ovog člana Ministarstvo objavljuje na svojoj internet stranici.

Troškovi dostavljanja, čuvanja, analize i objavljivanja podataka iz stava 1 ovog člana padaju na teret proizvođača i uvoznika duvanskih proizvoda.

Podatke iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo dostavlja na zahtjev Evropske komisije i nadležnih tijela država članica Evropske unije.

Bliži način dostavljanja, čuvanja, analize i objavljivanja podataka iz stava 1 ovog člana, kao i visinu troškova iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 33

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da, do 20. maja tekuće godine, Ministarstvu dostave prioritetni popis aditiva sadržanih u cigaretama i rezanom duvanu za koje postoje sumnje, rezultati istraživanja ili propisi drugih država, na osnovu kojih se može zaključiti, da:

- 1) doprinose stvaranju ili povećanju toksičnosti ili stvaranju zavisnosti u znatnoj ili mjerljivoj količini;
- 2) posjeduju karakterističnu aromu;
- 3) olakšavaju udisanje ili unos nikotina;
- 4) utiču na stvaranje materija sa CMR svojstvima (količine i dejstvo koje povećava CMR svojstva u bilo kojem drugom proizvodu u znatnoj ili mjerljivoj količini); i
- 5) pripadaju najčešće korišćenim aditivima prema masi ili broju, u skladu sa izvještajima o sastojcima iz čl. 30 i 32 ovog zakona.

Pored podataka iz stava 1 ovog člana, proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da Ministarstvu dostave i spisak podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu u procesu proizvodnje.

Član 34

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda koji sadrže aditiv iz člana 33 ovog zakona dužni su da jednom godišnje urade studiju o ispitivanju svakog aditiva i da je dostave Ministarstvu i Institutu do 20. maja tekuće godine.

Studije iz stava 1 ovog člana, može da uradi proizvođač ili uvoznik duvanskih proizvoda, samostalno ili zajedno sa drugim proizvođačima, odnosno uvoznicima.

Studije iz stava 1 ovog člana moraju da sadrže ispitivanje emisija koje nastaju u postupku sagorijevanja ispitivanog aditiva, kao i njegovo dejstvo sa drugim sastojcima duvanskog proizvoda.

O sprovedenim ispitivanjima iz stava 1 ovog člana sačinjavaju se izvještaji koji sadrže radne sažetke, detaljne preglede dostupne naučne literature o ispitivanom aditivu, kao i podatke o njegovom uticaju na zdravlje potrošača, uključujući i stvaranje zavisnosti.

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda izvještaj iz stava 4 ovog člana dužni su da dostave Evropskoj komisiji, Ministarstvu i nadležnim tijelima država članica Evropske unije u kojima je duvanski proizvod koji sadrži ispitivani aditiv stavljen u promet, u roku od 18 mjeseci od dana stavljanja aditiva na prioritetni popis, u skladu sa članom 33 ovog zakona.

Na zahtjev Evropske komisije i nadležnih tijela država članica Evropske unije u kojima je duvanski proizvod koji sadrži aditiv stavljen u promet, proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da dostave i dodatne informacije.

U slučaju iz stava 6 ovog člana dodatne informacije čine sastavni dio izvještaja iz stava 4 ovog člana.

Mala i srednja preduzeća koja se bave proizvodnjom i uvozom duvanskih proizvoda, osnovana u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva nemaju obavezu sprovođenja studija i sačinjavanja izvještaja, u skladu sa ovim članom, ako je studiju sproveo i izvještaj sačinio drugi proizvođač ili uvoznik.

Član 35

Zabranjena je proizvodnja i promet duvanskih proizvoda za pušenje kojima su dodati aditivi sa karakterističnom aromom i aromatične materije koje daju miris i/ili ukus.

Zabrana iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na aditive koji se koriste za proizvodnju duvanskih proizvoda, kao što je šećer koji se koristi radi njegove nadoknade zbog gubitka tokom postupka sušenja, pod uslovom da ti aditivi ne utiču na stvaranje karakteristične arome i ne povećavaju na znatan ili mjerljiv način stvaranje zavisnosti, toksičnost ili CMR svojstva duvanskog proizvoda.

Član 36

Zabranjena je proizvodnja i promet duvanskih proizvoda za pušenje kojima su, ili bilo kom sastavnom dijelu (filteri, papiri, pakovanja, kapsule), dodate arome ili neka tehnička svojstva koja omogućavaju izmjenu mirisa ili ukusa duvanskog proizvoda ili jačine duvanskog dima.

Filteri, papiri i kapsule ne smiju da sadrže duvan i nikotin.

Član 37

Zabranjena je proizvodnja i promet duvanskih proizvoda koji sadrže sljedeće aditive:

- 1) vitamine i druge aditive koji stvaraju privid da duvanski proizvod koristi zdravlju ili je manje opasan za zdravlje;
- 2) kofein ili taurin ili druge aditive i stimulanse koji se povezuju s energijom i vitalnošću;
- 3) kod kojih se emituju/otpuštaju obojene supstance tokom pušenja;
- 4) koji tokom pušenja olakšavaju udisanje ili unos nikotina; i
- 5) koji imaju CMR svojstva u nezapaljenom obliku.

Član 38

Zabranjena je proizvodnja i promet duvanskih proizvoda kojima su dodati aditivi u količinama koje, u skladu sa naučnim saznanjima, sagorijevanjem povećavaju toksično dejstvo, stvaranje zavisnosti ili CMR svojstva duvanskog proizvoda u znatnoj ili mjerljivoj količini.

Član 39

Ispitivanje aditiva u duvanskim proizvodima, osim duvana za oralnu upotrebu, vrši Institut jednom godišnje.

O rezultatima ispitivanja aditiva u duvanskim proizvodima i preduzetim mjerama, Institut dostavlja godišnji izvještaj Ministarstvu i Evropskoj komisiji, do 31. marta tekuće godine, za prethodnu godinu.

Troškove ispitivanja aditiva u duvanskim proizvodima snosi proizvođač, odnosno uvoznik duvanskih proizvoda.

IV. OBILJEŽAVANJE PAKOVANJA DUVANSKIH PROIZVODA

Član 40

Zabranjen je promet duvanskih proizvoda čije svako pojedinačno i spoljašnje pakovanje nije obilježeno zdravstvenim upozorenjem koje se odnosi na štetna dejstva po zdravlje ljudi ili druge štetne posljedice njegove upotrebe, uključujući tekstualna upozorenja, kombinovana zdravstvena upozorenja, opšta upozorenja i informativne poruke, u skladu sa ovim zakonom.

Pakovanje duvanskog proizvoda je kutija ili omot u kome se vrši prodaja duvanskog proizvoda, ne računajući providni omot.

Pojedinačno pakovanje duvanskog proizvoda je najmanje pakovanje duvanskog proizvoda koje se samostalno stavlja u promet, a spoljašnje pakovanje duvanskog proizvoda je pakovanje u kome se duvanski proizvod stavlja u promet i koje sadrži jednu ili više upakovanih komada pojedinačnih pakovanja.

Član 41

Pojedinačno i spoljašnje pakovanje duvanskog proizvoda mora da sadrži zdravstveno upozorenje, koje je utisnuto:

- 1) na crnogorskom jeziku;
- 2) na cijeloj površini dijela pakovanja određenog za zdravstvena upozorenja;
- 3) bez posebnih komentara i pojašnjenja; i
- 4) tako da:
  - ga nije moguće ukloniti,
  - je neizbrisivo,
  - je u cijelosti vidljivo,
  - nije djelimično ili u cjelosti skriveno ili prekinuto kontrolnom akciznom markicom, oznakom cijene, sigurnosnim obilježjima, omotima, košuljicama, kutijama ili drugim natpisima i simbolima, i
  - ne zaklanja i ne prekida kontrolnu akciznu markicu, oznaku cijene, oznake za praćenje ili sigurnosna obilježja na pojedinačnim pakovanjima.

Zdravstveno upozorenje na pojedinačnom pakovanju duvanskog proizvoda, osim cigareta i rezanog duvana koji se stavlja u promet u vrećicama, može da bude utisnuto i na naljepnici, pod uslovom da se naljepnica ne može odstraniti.

Zdravstveno upozorenje na pojedinačnom pakovanju cigareta i rezanog duvana u vrećicama mora da je uokvireno linijom crne boje, širine 1 mm, unutar površine određene za zdravstveno upozorenje.

Zdravstveno upozorenje mora ostati nepromijenjeno prilikom otvaranja pakovanja duvanskog proizvoda, osim pakovanja sa preklopnim poklopcem, kod koga se zdravstveno upozorenje može pocijepati otvaranjem, na način koji obezbjeđuje grafičku cjelovitost i vidljivost teksta, fotografija, odnosno ilustracija i podataka o prestanku pušenja.

Član 42

Svako pojedinačno i spoljašnje pakovanje duvanskog proizvoda za pušenje mora da sadrži sljedeće opšte upozorenje: „Pušenje ubija – odmah prestanite” i informativnu poruku: „Duvanski dim sadrži više od 70 supstanci koje uzrokuju rak”.

Na svakom pakovanju cigareta i rezanog duvana koje je u obliku kvadrata, opšte upozorenje se nalazi na donjem dijelu jedne od bočnih površina pakovanja, a informativna poruka na donjem dijelu druge bočne površine.

Širina opšteg upozorenja i informativne poruke na pakovanju iz stava 2 ovog člana ne smije da bude manja od 20 mm.

Opšte upozorenje i informativna poruka moraju da je utisnuto:

- 1) na crnogorskom jeziku;
- 2) crnim, boldovanim slovima fonta Helvetica na bijeloj podlozi; i
- 3) na sredini propisane površine, na pojedinačnom pakovanju u obliku kvadrata i svim spoljašnjim pakovanjima i paralelne sa bočnom ivicom pojedinačnog, odnosno spoljašnjeg pakovanja duvanskog proizvoda.

Član 43

Na pakovanju cigareta i rezanog duvana koje je u obliku kutije sa zglobnim poklopcem koji se otvara trganjem bočnih površina i razdvajanjem na dva dijela, opšte upozorenje i informativna poruka u cjelosti se nalaze na većim djelovima

razdijeljenih površina, a opšte upozorenje mora da je utisnuto i na unutrašnjoj strani gornje površine koja ostaje vidljiva i nakon otvaranja pakovanja.

Visina bočnih površina pakovanja duvanskih proizvoda iz stava 1 ovog člana ne smije da je manja od 16 mm.

Na pakovanju rezanog duvana koji se stavlja u promet u vrećicama, oblika pravougaonog džepa sa preklopom koji pokriva otvor ili je u obliku samostojeće vrećice, opšte upozorenje i informativna poruka nalaze se na površinama koje obezbjeđuju njihovu potpunu vidljivost.

Na pakovanju rezanog duvana koji se nalazi u prometu u pakovanju cilindričnog oblika, opšte upozorenje nalazi se na spoljašnjoj, a informativna poruka na unutrašnjoj površini poklopca i moraju zauzimati 50% površina na kojima su utisnuti.

Član 44

Svako pojedinačno i spoljašnje pakovanje duvanskog proizvoda za pušenje mora da sadrži kombinovano zdravstveno upozorenje koje se sastoji od fotografije ili ilustracije u boji i jednog od sljedećih tekstualnih upozorenja:

- 1) "Pušenje prouzrokuje devet od deset slučajeva raka pluća";
- 2) "Pušenje prouzrokuje rak usne duplje i grla";
- 3) "Pušenje šteti plućima";
- 4) "Pušenje prouzrokuje infarkt";
- 5) "Pušenje prouzrokuje moždani udar i invalidnost";
- 6) "Pušenje prouzrokuje zakrećenje arterija";
- 7) "Pušenje povećava rizik za nastanak sljepila";
- 8) "Pušenje šteti zubima i desnim";
- 9) "Pušenje može da ubije vaše nerođeno dijete";
- 10) "Vaš dim štetan je za vašu djecu, porodicu i prijatelje";
- 11) "Djeca pušača imaju veće izgleda da počnu da puše";
- 12) "Prestanite da pušite - ostanite živi za svoje najbliže";
- 13) "Pušenje smanjuje plodnost";
- 14) "Pušenje povećava rizik za nastanak impotencije".

Pored zdravstvenih upozorenja iz stava 1 ovog člana, pojedinačno i spoljašnje pakovanje duvanskih proizvoda za pušenje moraju da sadrže i podatke o prestanku pušenja (broj telefona, mejl i/ili internet adresa za informisanje potrošača o dostupnim programima pomoći licima koja žele da prestanu da puše).

Upozorenja iz stava 1 ovog člana, rotiraju se redom, i to tako da se svako upozorenje pojavi na jednakoj količini proizvedenih, odnosno prodatih duvanskih proizvoda na svakoj robnoj marki u toku godine.

Slikovni prikaz, položaj, dizajn, oblik i druga pitanja od značaja za isticanje kombinovanih zdravstvenih upozorenja propisuje Ministarstvo..

Član 45

Kombinovano zdravstveno upozorenje na pojedinačnom i spoljašnjem pakovanju duvanskog proizvoda za pušenje mora da:

- 1) pokriva po 65% prednje i zadnje spoljašnje površine pojedinačnog pakovanja i svih spoljašnjih pakovanja, a cilindrična pakovanja moraju da sadrže i kombinovana zdravstvena upozorenja, međusobno jednako udaljena, i svako mora da pokriva 65 % svoje polovine zakrivljene površine;

- 2) prikaže isto tekstualno upozorenje i fotografiju u boji na obje strane pojedinačnog pakovanja i svih spoljašnjih pakovanja;
- 3) se nalazi na gornjem rubu pojedinačnog i spoljašnjih pakovanja i da budu okrenuta u istom smjeru kao i svi drugi podaci koji se nalaze na toj površini pakovanja, neposredno ispod kontrolne akcizne markice;

Kombinovano zdravstveno upozorenje na pojedinačnom pakovanju cigareta mora da ima najmanje 44 mm visine i 52 mm širine.

Dimenzije zdravstvenog upozorenja određuju se u odnosu na površinu zatvorenog pakovanja duvanskog proizvoda.

Član 46

Dozvoljeno je stavljanje u promet duvanskih proizvoda za pušenje, osim cigareta, rezanog duvana i duvana za vodenu lulu bez informativne poruke iz člana 42 ovog zakona i kombinovanog upozorenja iz člana 44 ovog zakona.

U slučaju iz stava 1 ovog člana na pojedinačnom i spoljašnjem pakovanju duvanskog proizvoda za pušenje mora da bude utisnuto opšte upozorenje iz člana 42 ovog zakona i jedno od tekstualnih upozorenja i informacije iz člana 44 ovog zakona.

Zdravstvena upozorenja iz stava 2 ovog člana nalaze se na najvidljivijoj površini, a tekstualna na drugoj najvidljivijoj površini pojedinačnog i spoljašnjeg pakovanja duvanskog proizvoda i moraju se mijenjati, tako da se svako tekstualno upozorenje pojavi na jednakoj količini proizvedenih, odnosno prodatih duvanskih proizvoda, na svakoj robnoj marki u toku godine.

Druga najvidljivija površina pojedinačnog pakovanja duvanskog proizvoda sa zglobnim poklopcem, je ona koja postaje vidljiva kada se pakovanje otvori.

Zdravstvena upozorenja iz stava 2 ovog člana moraju da budu:

- 1) utisnuta u skladu sa članom 41 stav 4 ovog zakona;
- 2) zauzimati paralelan položaj; i
- 3) okružena linijom crne boje širine najmanje 3 mm, a najviše 4 mm, koja se nalazi van površine određene za zdravstvena upozorenja.

Tekstualno upozorenje iz stava 2 ovog člana mora da zauzima 40% određene površine pojedinačnog pakovanja i svakog spoljašnjeg pakovanja.

Tekstualno upozorenje iz stava 2 ovog člana koje se nalazi na površini veoj od 150 cm² mora da pokriva površinu od 45 cm².

Član 47

Pojedinačno i spoljašnje pakovanje bezdimnih duvanskih proizvoda mora da ima sljedeće zdravstveno upozorenje: „Ovaj duvanski proizvod šteti Vašem zdravlju i izaziva zavisnost” koje mora, da:

- 1) bude utisnuto na najmanje jednoj najvećoj strani;
- 2) pokriva 30% površine na kojoj je utisnuto; i
- 3) bude utisnuto u skladu sa članom 42 stav 4 ovog zakona.

Član 48

Zabranjeno je utiskivanje oznake ili karakteristike duvanskog proizvoda (tekst, simbol, naziv, zaštitni znak, figurativne i druge oznake) na pojedinačnom i spoljašnjem pakovanju duvanskih proizvoda za pušenje, koja:

- 1) promoviše duvanski proizvod ili podstiče njegovu upotrebu stvaranjem pogrešne slike o njegovim svojstvima, uticaju na zdravlje, opasnostima ili emisijama i podacima o sadržaju nikotina, katrana i ugljen monoksida;
- 2) upućuje da je određeni duvanski proizvod manje štetan od drugih ili da nastoji da smanji uticaj nekih štetnih sastojaka dima ili da djeluje vitalizirajuće, energetski, ljekovito, utiče na podmlađivanje ili ima prirodna ili organska svojstva ili druge zdravstvene ili životne koristi;
- 3) upućuje na ukus, miris, arome ili druge aditive, odnosno na njihovo odsustvo;
- 4) upućuje na sličnost sa hranom ili kozmetičkim proizvodima;
- 5) upućuje da određeni duvanski proizvod ima poboljšanu biorazgradljivost ili druge prednosti za životnu sredinu;
- 6) upućuje da je pušenje te vrste ili klase duvanskog proizvoda manje štetno od drugih, da filteri ili drugi sastojci duvanskog proizvoda čine manje štetnim taj proizvod od drugih koji nemaju te sastojke i druge oznake slične sadržine; i
- 7) podstiče ekonomske pogodnosti potrošača (štampani kuponi, ponuda za popuste, upućivanje na besplatnu distribuciju, ponuda dva za jedan i dr).

Član 49

Pojedinačno pakovanje cigareta može da bude u obliku kvadrata ili drugih oblika ukoliko se ne umanjuje veličina zdravstvenog upozorenja, a pojedinačno pakovanje rezanog duvana u obliku kvadrata, cilindra ili vrećica.

Pojedinačno pakovanje cigareta koje se stavlja u promet mora da sadrži najmanje 20 cigareta, a pojedinačno pakovanje rezanog duvana najmanje 30 grama duvana.

Pojedinačno pakovanje cigareta može da bude urađeno od kartona ili mekog materijala i ne smije imati otvor koji se može ponovo zatvoriti ili zapečatiti nakon otvaranja, osim preklopnog poklopca i kutije sa zglobnim poklopcem, koji može da bude pričvršćen samo za zadnju stranu pojedinačnog pakovanja.

V. JEDINSTVENA IDENTIFIKACIJA DUVANSKIH PROIZVODA

Član 50

Radi praćenja svakog duvanskog proizvoda od proizvođača do maloprodajnog objekta (sljedljivost), svako pojedinačno pakovanje, mora da sadži jedinstvenu identifikacionu oznaku (u daljem tekstu: jedinstvena identifikacija).

Jedinstvena identifikacija mora da bude utisnuta ili pričvršćena tako da je nije moguće ukloniti, da je neizbrisiva, neskrivena i neprekinuta kontrolnom akciznom markicom, oznakom cijene, otvaranjem pakovanja ili na drugi način.

Na osnovu jedinstvene identifikacije, za svaki duvanski proizvod, može da se utvrdi:

- 1) datum i mjesto proizvodnje;
- 2) naziv proizvođača;
- 3) vrsta mašine koja je korišćenja za proizvodnju;
- 4) smjena u kojoj je proizveden i vrijeme proizvodnje;
- 5) opis proizvoda;

- 6) planirano tržište za maloprodaju;
- 7) planirane transportne rute;
- 8) naziv uvoznika, ako je moguće;
- 9) stvarnu transportnu rutu od proizvodnje do prvog mjesta gdje se stavlja u promet, uključujući i mjesto gdje ga na tržište stavlja preduzetnik - maloprodajno mjesto, uključujući sva korišćena skladišta, kao i datume transporta, odredišta, mjesta polaska i odredište - primaoca;
- 10) naziv svih kupaca od proizvodnje do prvog maloprodajnog mjesta, ako ih ima;
- 11) račun, broj narudžbenice i potvrde o plaćanju svih kupaca od proizvodnje do prvog maloprodajnog objekta.

Podaci iz stava 3 tač. 1 do 7 ovog člana čine obavezni dio jedinstvene identifikacije, a iz tačke 11, ako je taj podatak poznat u momentu proizvodnje.

Podaci iz stava 3 tač. 8, 9 i 10 ovog člana su obavezni, u momentu kada su poznati i moraju da budu elektronski povezani sa jedinstvenom identifikacijom.

Podatke iz stava 3 ovog člana, pravna lica uključena u promet duvanskih proizvoda ne smiju mijenjati ili brisati, a lični podaci do kojih se dođe u obavljanju ovih poslova čuvaju se u skladu sa zakonom kojim je uređena zaštita ličnih podataka.

Bliži način uspostavljanja i praćenja duvanskih proizvoda, sadržinu jedinstvene identifikacije i druga pitanja od značaja za obezbjeđivanje sljedljivosti duvanskih proizvoda propisuje Ministarstvo.

Član 51

Pravna lica uključena u promet duvanskih proizvoda, od proizvođača do pravnog lica koje se bavi prometom duvanskih proizvoda na veliko od koga maloprodajni objekat kupuje duvanski proizvod, evidentiraju unos svih pojedinačnih pakovanja, kao i sva kretanja od proizvođača do prodaje krajnjem potrošaču.

Evidentiranje iz stava 1 ovog člana vrši se označavanjem i obilježavanjem ukupnih pakovanja, uz mogućnost praćenja i pronalaženja svakog pojedinog pakovanja duvanskog proizvoda (šteke, kutije, palete i dr), u svakom trenutku.

Proizvođači i uvoznici dužni su da vode evidenciju prometa duvanskih proizvoda, u skladu sa zakonom.

Proizvođači duvanskih proizvoda dužni su da obezbijede opremu za elektronsko evidentiranje duvanskih proizvoda svim pravnim licima uključenim u prodaju duvanskih proizvoda, od proizvođača do pravnog lica koje vrši prodaju duvanskih proizvoda na veliko pravnom licu ili preduzetniku koji vrši prodaju duvanskih proizvoda na malo, uključujući i pravna lica koja obavljaju uvoz, skladištenje i transport.

Oprema iz stava 4 ovog člana mora da obezbijedi očitavanje i elektronski prenos podataka iz člana 50 ovog zakona, drugom pravnom licu, radi čuvanja, sa kojim zaključuje poseban pisani ugovor.

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda, uz saglasnost Evropske komisije zaključuju ugovore sa drugim pravnim licem, sa kojim nemaju svojstvo povezanog lica, za smještaj opreme za čuvanje svih podataka propisanih ovim zakonom.

Aktivnosti pravnog lica iz stava 1 ovog člana kontroliše spoljni revizor kojeg angžuje proizvođač duvanskih proizvoda, uz odobrenje Evropske komisije.

Evropska komisija ima pravo pristupa objektima za čuvanje podataka.

Spoljni revizor predaje godišnje izvještaje Ministarstvu i Evropskoj Komisiji, radi ocjene pravilnosti pristupa podacima.

Član 52

Svako pojedinačno pakovanje duvanskog proizvoda koji se stavlja u promet mora imati sigurnosni znak za zaštitu od neovlašćenog rukovanja, koji je sastavljen od vidljivih i nevidljivih elemenata.

Sigurnosni znak mora da bude utisnut ili pričvršćen na pakovanju duvanskog proizvoda, tako da ga nije moguće ukloniti, mora da bude neizbrisiv i ne smije djelimično ili u cjelosti da bude skriven ili prekinut kontrolnom akciznom markicom, oznakom cijene, omotima, košuljicama, kutijama ili drugim natpisima i simbolima, propisanih zakonom.

Tehničke standarde za uspostavljanje i rad sistema za praćenje duvanskih proizvoda, označavanje jedinstvenom identifikacijom, unos, prenos, obradu i čuvanje, pristup tim podacima, kao i druga pitanja od značaja za jedinstvenu identifikaciju propisuje Ministarstvo.

VI. PROMET NOVIH DUVANSKIH PROIZVODA I ELEKTRONSKIH CIGARETA

Član 53

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda koji planiraju da stave u promet nove duvanske proizvode, dužni su da o tome obavijeste Ministarstvo, tri mjeseca prije stavljanja u promet tih proizvoda.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana podnosi se elektronskim putem i sadrži detaljan opis novog duvanskog proizvoda, uputstva za njegovu upotrebu i podatke o sastojcima i emisijama iz člana 24 ovog zakona.

Prilikom dostavljanja obavještenja iz stava 2 ovog člana, proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dostavljaju i sve raspoložive:

- 1) naučne studije o toksičnosti, stvaranju zavisnosti i privlačnosti novog duvanskog proizvoda, s obzirom na njegove sastojke i emisije;
- 2) studije, njihove sažetke i istraživanje tržišta o sklonostima različitih grupa potrošača, uključujući i mlade, kao i postojeće pušače; i
- 3) relevantne podatke, sa analizama rizika od upotrebe duvanskog proizvoda, očekivanom dejstvu na prestanak, odnosno na započinjanje upotrebe duvanskog proizvoda i procjenu uticaja na svijest potrošača.

Proizvođači i uvoznici novih duvanskih proizvoda dužni su da o svim novim ili izmijenjenim informacijama iz stava 3 tačka 2 ovog člana obavijeste Ministarstvo, u roku od tri mjeseca od njihove izmjene.

Ministarstvo može od proizvođača i uvoznika novih duvanskih proizvoda da traži obavljanje dodatnih testiranja ili dostavljanje dodatnih podataka u vezi novog duvanskog proizvoda.

Proizvođači i uvoznici novih duvanskih proizvoda dužni su da informacije i podatke dostave i Evropskoj komisiji, u skladu sa ovim članom.

Član 54

Na osnovu informacija i podataka iz člana 53 ovog zakona, Ministarstvo daje saglasnost za stavljanje novog duvanskog proizvoda u promet, ako ispunjava uslove propisane ovim zakonom.

Za davanje saglasnosti iz stava 1 ovog člana, proizvođači i uvoznici novih duvanskih proizvoda plaćaju administrativnu taksu, u skladu sa zakonom kojim se uređuju administrativne takse.

Član 55

Elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje mogu se stavljati u promet samo ako ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom.

Elektronskom cigaretom i posudom za ponovno punjenje, u smislu ovog zakona, ne smatra se elektronska cigareta i posuda za ponovno punjenje koja spada u ljekove i medicinska sredstva, u skladu sa zakonom kojim se uređuju medicinska sredstva.

Član 56

Proizvođači i uvoznici elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje dužni su da obavjeste Ministarstvo o namjeri za njihovo stavljanje u promet, šest mjeseci prije planiranog stavljanja u promet.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana, dostavlja se elektronskim putem i, u zavisnosti od toga da li se stavlja u promet elektronska cigareta ili posuda za ponovno punjenje, sadrži:

- 1) kontakt lica proizvođača, i ako je moguće uvoznika;
- 2) popis svih sastojaka sadržanih u proizvodu i podatke o emisiji supstanci i materija koje nastaju njegovom upotrebom, po robnoj marki i vrsti, uključujući i njihove količine;
- 3) podatke o toksičnosti sastojaka i emisijama tog proizvoda, u zagrijanom stanju i njihovom uticaju na zdravlje potrošača prilikom udisanja, kao i uticaju stvaranja zavisnosti;
- 4) informacije o dozi i unosu nikotina prilikom upotrebe u uobičajenim ili razumno predvidljivim uslovima;
- 5) opis sastavnih djelova proizvoda (po mogućnosti, mehanizma za otvaranje i punjenje elektronske cigarete ili posude za punjenje);
- 6) opis postupaka proizvodnje (serijska proizvodnja i dr);
- 7) izjavu da postupak proizvodnje ispunjava uslove propisane ovim zakonom;
- 8) izjavu da proizvođač i uvoznik snose punu odgovornost za količinu i bezbjednost proizvoda kod stavljanja u promet i korišćenja u uobičajenim okolnostima ili relativno predvidljivim uslovima; i
- 9) podatke koji predstavljaju poslovnu tajnu.

Ministarstvo može od proizvođača i uvoznika elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje da traži dodatne informacije i podatke.

U slučaju iz stava 6 ovog člana proizvođači i uvoznici elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje dužni su da sve nove informacije i podatke dostave i Evropskoj komisiji.

O svakoj promjeni proizvoda iz stava 1 ovog člana proizvođači i uvoznici dužni su da obavjeste Ministarstvo, u roku od šest mjeseci od dana nastanka promjene.

Član 57

Na osnovu dostavljenih informacija i podataka iz člana 56 ovog zakona, Ministarstvo daje saglasnost za stavljanje elektronske cigarete, odnosno posude za ponovno punjenje u promet.

Za davanje saglasnosti iz stava 1 ovog člana, proizvođači i uvoznici elektronske cigarete, odnosno posude za ponovno punjenje plaćaju administrativnu taksu, u skladu sa zakonom kojim se uređuju administrativne takse.

Član 58

Dozvoljeno je stavljanje u promet elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje pod uslovom, da:

- 1) se tečnost koja sadrži nikotin stavlja u promet samo u odgovarajućim posudama za ponovno punjenje, zapremine do 10 ml, u potrošnim elektronskim cigaretama ili u ulošcima za jednokratnu upotrebu;
- 2) su ulošci ili punjenje zapremine do 2 ml;
- 3) tečnost koja sadrži nikotin ne sadrži više od 20 mg/ml nikotina;
- 4) tečnost koja sadrži nikotin ne sadrži aditive iz člana 33 ovog zakona;
- 5) se za proizvodnju tečnosti koja sadrži nikotin koriste sastojci visoke čistoće, a da sastojci koji nijesu sadržani u članu 56 stav 2 tačka 2 ovog zakona mogu da budu prisutni samo u tragovima, koje prilikom proizvodnje tehnički nije moguće izdvojiti;
- 6) sastojci koji se koriste u tečnosti koja sadrži nikotin ne predstavljaju opasnost za ljudsko zdravlje u zagrijanom ili nezagrijanom obliku, osim samog nikotina;
- 7) elektronske cigarete oslobađaju doze nikotina u ujednačenim nivoima;
- 8) djeca ne mogu sa njima rukovati;
- 9) na njima nijesu moguće neovlašćene izmjene;
- 10) su zaštićeni od loma i curenja tečnosti koja sadrži nikotin; i
- 11) da imaju mehanizam koji obezbjeđuje ponovno punjenje bez curenja tečnosti koja sadrži nikotin.

Član 59

Svako pojedinačno pakovanje elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje koje se stavlja u promet, mora da sadrži informaciju, o:

- 1) uputstvima za upotrebu i čuvanje;
- 2) obavještenje da se upotreba ne preporučuje mladim i nepušačima;
- 3) kontraindikacijama;
- 4) upozorenjima za posebno rizične grupe potrošača;
- 5) mogućim štetnim dejstvima;
- 6) toksičnosti i stvaranju zavisnosti; i
- 7) načinu ostvarivanja kontakta sa proizvođačima ili uvoznicima.

Svako pojedinačno i spoljašnje pakovanje elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje sadrži, i:

- 1) popis sastojaka sadržanih u proizvodu u padajućem redoslijedu, po masi;
- 2) podatke o sadržaju nikotina i emisiji sastojaka prilikom upotrebe po dozi;
- 3) serijski broj i preporuku da se proizvod drži van dohvata djece;
- 4) zdravstveno upozorenje: „Ovaj proizvod sadrži nikotin koji izaziva snažnu zvisnost“, utisnuto u skladu sa članom 42 stav 4 tač. 1 i 2 ovog zakona.

Član 60

Proizvođači i uvoznici elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje dužni su da dostave Ministarstvu izvještaj do 31. januara tekuće godine, za prethodnu godinu, koji sadrži:

- 1) podatke o obimu prodaje, prema robnoj marki i vrsti proizvoda;
- 2) informacije o sklonostima različitih grupa potrošača (mladi, nepušači, postojeći pušači i dr);
- 3) načinu prodaje proizvoda; i
- 4) sažetke svih istraživanja tržišta sprovedenih u vezi sa tač. 1 i 2 ovog stava, na crnogorskom i engleskom jeziku; i
- 5) podatke koji predstavljaju poslovnu tajnu.

Institut prati razvoj tržišta duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje i uticaj njihove upotrebe na mlade i nepušače, kao i na stvaranje zavisnosti.

Član 61

Podatke i informacije iz čl 53 i 56 ovog zakona Ministarstvo objavljuje na svojoj internet stranici, osim podataka koji se odnose na lične podatke i podatke koji predstavljaju poslovnu tajnu.

Na zahtjev Evropske komisije ili nadležnih tijela država članica Evropske unije, Ministarstvo dostavlja podatke i informacije iz stava 1 ovog člana.

Član 62

Proizvođači, uvoznici i distributeri elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje dužni su da uspostave i održavaju sistem za prikupljanje informacija o svim štetnim dejstvima tih proizvoda na zdravlje ljudi, za koje postoji sumnja.

Ako pravno lice iz stava 1 ovog člana posumnja ili utvrdi da elektronske cigarete ili posude za ponovno punjenje, koje se nalaze u njegovom posjedu i namijenjene su za stavljanje u promet ili se nalaze u prometu, a nijesu bezbjedne, nijesu dobrog kvaliteta ili ne ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom, dužno je da odmah preduzme odgovarajuće korektivne mjere, u cilju njihovog popravljanja, povlačenja ili uništavanja.

U slučaju iz stava 2 ovog člana pravna lica su dužna da odmah obavijeste organ uprave nadležan za inspeksijske poslove i da dostave podatke o riziku za zdravlje i bezbjednost ljudi i preduzetim korektivnim mjerama i njihovim rezultatima, kao i druge informacije o bezbjednosti, kvalitetu i štetnim uticajima elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje na zdravlje ljudi.

Član 63

Ako Ministarstvo utvrdi da bi određena vrsta elektronske cigarete ili posude za ponovno punjenje koja se nalazi u prometu mogla da predstavlja ozbiljnu opasnost za zdravlje ljudi, odmah obavještava organ uprave nadležan za inspeksijske poslove, u cilju preduzimanja odgovarajućih privremenih mjera, u skladu sa zakonom.

U slučaju iz stava 1 ovog člana Ministarstvo obavještava Evropsku komisiju i nadležna tijela drugih država članica o preduzetim mjerama i dostavlja im sve raspoložive podatke.

Član 64

Svako pojedinačno i spoljašnje pakovanje biljnih proizvoda za pušenje mora da sadrži sljedeće zdravstveno upozorenje: „Pušenje ovog proizvoda škodi vašem zdravlju”.

Zdravstveno upozorenje iz stava 1 ovog člana mora da:

- 1) bude utisnuto na prednjoj i zadnjoj površini pojedinačnog i spoljašnjeg pakovanja;
- 2) bude utisnuto u skladu sa članom 42 stav 4 ovog zakona; i
- 3) pokriva 30% pripadajuće površine pojedinačnog i spoljašnjeg pakovanja.

Na pojedinačnom i spoljašnjem pakovanju biljnih proizvoda za pušenje ne smiju da budu utisnute oznake ili karakteristike iz člana 48 tač. 1, 2 i 4 ovog zakona, niti informacije da proizvod ne sadrži aditive ili arome.

Član 65

Proizvođači i uvoznici biljnih proizvoda za pušenje dužni su da Ministarstvu dostave popis svih sastojaka i njihovih količina koji se koriste u njihovoj proizvodnji, po robnoj marki i vrsti.

U slučaju izmjene sastava biljnih proizvoda za pušenje proizvođači i uvoznici dužni su da Ministarstvu dostave obavještenje o tome kako ta izmjena utiče na sastojke iz stava 1 ovog člana.

Podaci iz st. 1 i 2 ovog člana dostavljaju se Ministarstvu tri mjeseca prije stavljanja u promet novog ili izmijenjenog biljnog proizvoda za pušenje.

Prilikom dostavljanja podataka iz st. 1 i 2 ovog člana, proizvođači i uvoznici biljnih proizvoda za pušenje dužni su da Ministarstvo obavijeste o tome koji podaci predstavljaju poslovnu tajnu.

Podatke i informacije iz st 1 i 2 ovog člana Ministarstvo objavljuje na svojoj internet stranici, osim podataka koji se odnose na lične podatke i podatke koji predstavljaju poslovnu tajnu, u skladu sa zakonom.

VII. INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 66

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

Poslove inspekcijskog nadzora vrši organ uprave nadležan za inspekcijske poslove, preko inspektora nadležnih za oblasti na koje se odnose mjere ograničenja i zabrane upotrebe duvanskih proizvoda, u skladu sa zakonom, i to:

- 1) sanitarni inspektor u odnosu na sadržaj katrana, nikotina i ugljen monoksida, zabranu prodaje proizvoda iz člana 13 ovog zakona, obavezu isticanja oznaka o zabrani pušenja i zabranu pušenja u javnom i radnom prostoru, izuzev u objektima u kojima se obavlja zdravstvena djelatnost, proizvodnja, kontrola i promet lijekova i medicinskih sredstava i javnom prostoru iz člana 17 stav 2 tačka 3 ovog zakona;
- 2) zdravstveni inspektor u odnosu na zabranu reklamiranja i sponzorstva duvanskih proizvoda, zabranu pušenja duvanskih proizvoda prilikom nastupa u medijima, zabranu objavljivanja u štampi fotografija ili crteža lica koja puše,

obavezu isticanja oznaka o zabrani pušenja i zabranu pušenja u objektima u kojima se obavlja zdravstvena djelatnost, odnosno proizvodnja, kontrola i promet lijekova i medicinskih sredstava;

- 3) tržišni inspektor u odnosu na obavezu isticanja na pakovanju duvanskih proizvoda propisanih kombinovanih upozorenja o štetnosti pušenja, podataka o sadržini katrana, nikotina i ugljen monoksida, kao i u odnosu na zdravstvena upozorenja na pojedinačnom i spoljašnjem pakovanju duvanskih proizvoda;
- 4) turistički inspektor u odnosu na obavezu isticanja oznake o zabrani pušenja i zabranu pušenja u javnom prostoru iz člana 17 stav 2 tačka 3 ovog zakona.

U postupku inspekcijskog nadzora inspektori vrše nadzor u odnosu na označavanje prostorija u kojima je pušenje dozvoljeno.

Organi iz stava 2 ovog člana dužni su da godišnje izvještaje o izvršenim nadzorima i preduzetim mjerama dostavljaju Ministarstvu, do kraja januara tekuće godine za prethodnu godinu, a po potrebi i češće.

VIII. KAZNE NE ODREDBE

Član 67

Novčanom kaznom od od 500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) reklamira duvanske proizvode, elektronske cigarete ili posude za ponovno punjenje putem interneta, audiovizuelnih usluga i štampanih i drugih publikacija; u medijima; preko bioskopskih dijapozitiva, filmova, panoa, tabli, naljepnica i drugih oblika reklamiranja na javnim mjestima, na objektima ili sredstvima saobraćaja; preko svjetlećih reklama; preko knjiga, časopisa, kalendara, odjevnih predmeta i preko naljepnica, plakata i letaka, ako su te naljepnice, plakati i leci odvojeni od njihovog originalnog pakovanja, u cilju skrivenog ili otvorenog podsticanja njihove upotrebe (član 6 stav 1);
- 2) besplatno daje duvanske proizvode za pušenje (član 6 stav 3);
- 3) sponzoriše radijske programe, događaje ili aktivnosti, događaje ili aktivnosti međunarodnog karaktera, u cilju skrivenog ili otvorenog podsticanja upotrebe duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta ili posuda za ponovno punjenje (član 6 stav 4);
- 4) ne istakne oznaku o zabrani prodaje duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina života (član 9 stav 1);
- 5) prodaje duvanske proizvode u javnom prostoru u kome se obavlja vaspitno-obrazovna i zdravstvena djelatnost, u apotekama i specijalizovanim prodavnicama za medicinska sredstva; u javnom prostoru sportsko-rekreativnih objekata; iz automatskih aparata; uz davanje posrednih ili neposrednih povlastica kupcima ili nekom trećem licu, kao što je davanje poklona, premija, sniženog trgovačkog rabata ili prava da se učestvuje u nagradnoj igri, lutriji ili takmičenju; koji sadrže oznake, riječi ili izraze koji upućuju na to da je ta vrsta manje štetna od drugih (npr. "low tar", "light", "mild", "ultra light", odnosno "nizak katran", "laki", "blagi", "ultra laki" i druge slične oznake) ili na način koji kupcima omogućava samoposluživanje sa izloga maloprodajnih objekata (član 10 stav 1 al. 1 do 7);

- 6) prodaje cigarete pojedinačno ili u pakovanjima koja sadrže manje od 20 cigareta (član 10 stav 2);
- 7) prodaje duvan za oralnu upotrebu (član 10 stav 3);
- 8) prodaje slatkiše, igračke i druge proizvode namijenjene djeci koji imaju oblik bilo koje vrste duvanskog proizvoda (član 11 stav 1 alineja 1);
- 9) prodaje proizvode koji nijesu duvanski proizvodi (odjevni predmeti, modni detalji, motorna vozila i sl), a imaju naziv, znake razlikovanja, logotip i slične oznake koje upućuju na duvanski (član 11 stav 1 alineja 2);
- 10) označi kao prostoriju za pušenje u radnom prostoru u kome poslove obavlja državni organ, organ državne uprave, lokalne samouprave i drugo pravno lice koje vrši javna ovlašćenja; u prostoru u kome se obavlja zdravstvena djelatnost; vaspitno-obrazovna djelatnost; socijalna zaštita; kulturna djelatnost; sport i rekreacija; proizvodnja i promet lijekova; trgovinska djelatnost; proizvodnja, promet i skladištenje hrane; snimanje i javno emitovanje programa ili u prostoru u kome se održavaju sastanci i javni skupovi (član 16 stav 3);
- 11) u prostoriji koju označi kao prostoriju u kojoj je pušenje dozvoljeno vrši poslove iz djelatnosti poslodavca ili konzumacija hrane (član 17 stav 3);
- 12) ne izvrši provjeru emisije štetnih sastojaka duvanskih proizvoda, najmanje jedanput godišnje i rezultate mjerenja ne dostavi Ministarstvu do 20. decembra (član 27 stav 3);
- 13) Ministarstvu i Institutu u elektronskom obliku, prema robnoj vrsti i marki duvanskih proizvoda, do 20. decembra, ne dostave: popis svih sastojaka i njihovih količina koje su korišćene u proizvodnji, u padajućem redoslijedu prema masi svakog sastojka sadržanog u duvanskim proizvodima; vrstu i nivo emisije sastojaka iz člana 22 ovog zakona; vrstu i nivo emisija drugih sastojaka, ukoliko postoje; podatke o registraciji sastojaka i smjesa duvanskih proizvoda i njihovoj klasifikaciji za stavljanje u promet, u skladu sa zakonom kojim se uređuju opasne materije; podatke o toksikološkim sastojcima iz tačke 1 ovog stava, u zapaljenom ili nezapaljenom obliku, u zavisnosti od načina upotrebe duvanskog proizvoda, i njihovom uticaju na zdravlje potrošača, uključujući i stvaranje zavisnosti; tehnički dokument koji sadrži opšti opis korišćenih aditiva i njihove osobine, za cigarete i rezani duvan, kao i metode mjerenja njihove emisije ili spisak podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu (član 28 stav 1);
- 14) o izmjeni podataka iz člana 28 stav 1 ovog zakona ne obavijesti Ministarstvo i Institut, 60 dana prije stavljanja duvanskih proizvoda u promet i, pored podataka iz člana 28 stav 1 ovog zakona ne dostavi podatke o izmijenjenim sastojcima i načinu njihovog uticaja na podatke iz člana 28 stav 1 ovog zakona ili izjavu o razlozima izmjene sastojaka duvanskog proizvoda, sa podacima o njihovom uticaju na zdravlje potrošača, uključujući i stvaranje zavisnosti (član 28 stav 2);
- 15) do 20. decembra ne obavijesti Ministarstvo, u elektronskom obliku, o svim mjernim metodama koje koriste za mjerenje emisije štetnih sastojaka cigareta i drugih duvanskih proizvoda, osim emisije iz člana 22 ovog zakona (član 29 stav 1);
- 16) do 15. januara Ministarstvu ne dostavi sve studije o istraživanju domaćeg i međunarodnog tržišta, sklonostima različitih grupa potrošača, uključujući

mlade i pušače, u vezi sastojaka i emisija duvanskih proizvoda, kao i radne sažetake svakog istraživanja tržišta sprovedeno prije stavljanja novog duvanskog proizvoda na tržište; izvještaje o količini prodatih duvanskih proizvoda, za prethodnu godinu, po robnoj marki i vrsti, izražene po komadu cigarete ili kilogramu i druge dostupne podatke od značaja za promet duvanskih proizvoda i spisak podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu (član 30 stav 1);

- 17) do 20. maja Ministarstvu ne dostavi prioritetni popis aditiva koje sadrže cigarete i rezani duvan za koje postoje sumnje, istraživanje ili propisi u drugim državama, na osnovu kojih se može zaključiti da: doprinose stvaranju ili povećanju toksičnosti ili stvaranju zavisnosti u znatnoj ili mjerljivoj količini; posjeduju karakterističnu aromu; olakšavaju udisanje ili unos nikotina; utiču na stvaranje materija sa CMR svojstvima (količine i dejstvo koje povećava CMR svojstva u bilo kojem drugom proizvodu u znatnoj ili mjerljivoj količini); pripadaju najčešće korišćenim aditivima prema masi ili broju, u skladu sa izvještajima o sastojcima iz čl. 28 i 30 ovog zakona; i spisak podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu (član 31 stav 1);
- 18) stavi u promet pojedinačno pakovanje cigareta koje sadrži manje od 20 cigareta ili pojedinačno pakovanje rezanog duvana manje od 30 grama duvana (član 47 stav 2);
- 19) stavi u promet duvan za oralnu upotrebu (član 51 stav 1);
- 20) ne obavjesti Ministarstvo o namjeri za stavljanje u promet elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje, šest mjeseci prije planiranog stavljanja u promet (član 57 stav 1);

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu, odgovorno lice u državnom organu, organu državne uprave i lokalne samouprave novčanom kaznom u iznosu od 50 eura do 2.000 eura.

Za prekršaje iz stava 1 ovog člana kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom od 150 eura do 6.000 eura.

Član 68

Novčanom kaznom od 30 eura do 1.000 eura kazniće se kazniće se za prekršaj fizičko lice koje:

- 1) puši u javnom i radnom prostoru i izlaže druga lica sekundarnom duvanskom dimu, u skladu sa ovim zakonom (član 13);
- 2) puši u javnom, odnosno radnom prostoru koji vlasnik, odnosno korisnik nije isključivo odredio za pušenje (član 16 stav 1);
- 3) puši u sobama i apartmanima za smještaj gostiju, koje poslodavac nije odredio i istakao oznaku da je u tim sobama i apartmanima pušenje dozvoljeno (član 16 stav 2).

VI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 69

Podzakonski akti za izvršavanje ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja podzakonskih akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi donijeti do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 70

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da istaknu i prilagode upozorenja u skladu sa ovim zakonom, u roku od 18 mjeseci od dana donošenja propisa iz člana 42 stav 4 ovog zakona.

Duvanski proizvodi kojima na pakovanju nijesu istaknuta upozorenja u smislu stava 1 ovog člana mogu se stavljati u promet 24 mjeseca od isteka roka iz stava 1 ovog člana.

Član 71

Za duvanske proizvode koji se nalaze u prometu na dan stupanja na snagu ovog zakona, proizvođači, odnosno uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da izvrše provjeru tačnosti mjerenja emisije sastojaka duvanskih proizvoda, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona i da rezultate mjerenja dostave Ministarstvu u roku od 30 dana od dana saznanja rezultata.

Provjeru tačnosti mjerenja iz stava 1 ovog člana mora da vrši laboratorija koja ispunjava uslove iz čl. 25 i 26 ovog zakona.

Član 72

Vlasnik, odnosno korisnik radnog i javnog prostora i poslodavac dužni su da u radnom odnosno javnom prostoru obezbijede prostor za pušače, u skladu sa čl. 18 i 19 ovog zakona u roku od mjesec dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da istaknu oznake i natpise u skladu sa članom 19 ovog zakona, u roku od mjesec dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 73

Vlasnik, odnosno korisnik radnog ili javnog prostora koji odredi prostoriju za pušenje dužan je da je opremi i prilagodi uslovima propisanim članom 19 ovog zakona, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 74

Odredbe člana 25 stav 5, člana 29 stav 2, člana 30 stav 4, člana 32 st. 4 i 5, ČL. 33, 34, i 35, člana 37 stav 2, člana 49 stav 6, člana 53 stav 4, člana 57 stav 2, člana 62 i člana 64 i 67 ovog zakona počeeće da se primjenjuje pristupanjem Crne

Gore Evropskoj uniji.

Odredbe čl. 48, 49 i 50 ovog zakona počće da se primjenjuju pet godina od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Član 75

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda ("Službeni list RCG", broj 52/04 i "Službeni list CG", br. 32/11 i 3/16).

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe Zakona o taksama na upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičnih i akustičnih uređaja u ugostiteljskim objektima („Službeni list CG“, broj 37/17) u odnosu na upotrebu duvanskih proizvoda u ugostiteljskim objektima.

Član 76

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".

* U ovaj zakon prenešena je Direktiva 2014/40/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVJETA od 3. aprila 2014. godine o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o proizvodnji, predstavljanju i prodaji duvanskih i sličnih proizvoda i o stavljanju izvan snage Direktive 2001/37/EZ

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda sadržan je u odredbi člana 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom u skladu sa Ustavom uređuju i druga pitanja od interesa za Crnu Goru, kao i članu 23 Ustava kojim je propisano da svako ima pravo na zdravu životnu sredinu, na blagovremeno i potpuno obavješćavanje o stanju životne sredine i na mogućnost uticaja prilikom odlučivanja o pitanjima od značaja za životnu sredinu i na pravnu zaštitu ovih prava. Takođe je propisano i da je svako, a posebno država, obavezan da čuva i unapređuje životnu sredinu.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Osnovni razlog za donošenje Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda je zaštita zdravlja ljudi od štetnih posljedica upotrebe duvanskih proizvoda, koja se ostvaruje propisivanjem niza mjera za smanjenje i ograničavanje upotrebe duvanskih i sličnih proizvoda, kao i za sprječavanje štetnih posljedica njihove upotrebe, obilježavanje i stavljanje u promet duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje elektronskih cigareta, kao i dalje usklađivanje propisa koji uređuju oblast kontrole duvana sa propisima Evropske unije.

Imajući u vidu obim novih zakonskih rješenja, kao i određene izmjene postojećih, pristupilo se donošenju novog zakona, u skladu sa pravno-tehničkim pravilima.

III. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Predlog zakona je potpuno usklađen sa Direktivom 2014/40/EU Evropskog Parlamenta i Savjeta od 03. aprila 2014. godine o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o proizvodnji, predstavljanju i prodaji duvanskih i srodnih proizvoda i o stavljanju van snage Direktive 2001/37/EZ, kao i sa Preporukom 2003/54/EC o prevenciji pušenja i inicijativom za poboljšanje kontrole duvanskih proizvoda i Preporukom 2009/C 296/02 o zonama bez duvanskog dima.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

OSNOVNE ODREDBE (čl. 1 do 4) čine osnovne odredbe kojima se uređuje predmet zakona, upotreba rodno osjetljivog jezika i pojašnjenje pojedinih izraza upotrijebljenih u ovom zakonau, u cilju njegovog boljeg shvatanja i cjelishodnije primjene, kako u odnosu na laičku, tako i u odnosu na stručnu javnost.

MJERE ZA SMANJENJE I OGRANIČAVANJE UPOTREBE DUVANSKIH ROIZVODA (čl. 5 do 22) su odredbe kojima se propisuju mjere za smanjenje i

ograničavanje upotrebe duvanskih proizvoda. U ovom poglavlju sadržane su odredbe koje propisuju mjere koje se odnose na reklamiranje, proizvodnju, promet i obilježavanje duvanskih proizvoda, zabranu pušenja u javnom i radnom prostoru i izlaganje sekundarnom duvanskom dimu, uticaj na maloljetna lica, kao i druga pitanja od značaja za zaštitu zdravlja ljudi, posebno mladih, u skladu sa principima utvrđenim Okvirnom konvencijom Svjetske zdravstvene organizacije o kontroli duvana. Takođe, u ovom poglavlju se ropisuje zabrana prodaje duvanskih proizvoda maloljetnim licima, kao i zabranu pušenja na javnim mjestima, obaveza isticanja oznake o zabrani prodaje duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina života, uz mogućnost legitimisanja lica od strane prodavca duvanskih proizvoda. U cilju manje dostupnosti duvanskih proizvoda, propisuje se zabrana. Pored navedenih zabrana opropisuje se i zabrana prodaje u javnim prostorima u kojima se obavljaju određene javne djelatnosti, kao i zabranu isticanja oznaka na duvanskim proizvodima i oznaka koje ukazuju na umanjenje štetnosti određenih duvanskih proizvoda i prodaja proizvoda koji nijesu duvanski, a svojim oblikom i nazivom podsjećaju na duvanske proizvode. U cilju zaštite života i zdravlja ljudi zabranjuje se pušenje u javnom i radnom prostoru, kao izlaganje drugih lica sekundarnom duvanskom dimu, a zabranu kontroliše i poslodavac, koji je u obavezi da istakne oznaku o zabrani pušenja. U cilju zaštite zdravlja mladih, prevencije bolesti i promocije zdravih stilova života, propisana je obaveza ustanova koje obavljaju vaspitno-obrazovnu djelatnost i sportske organizacije da vrše posebnu edukaciju i obavješavanje mladih o štetnosti upotrebe duvanskih proizvoda.

SASTOJCI I EMISIJA DUVANSKIH PROIZVODA (čl. 23. do 39) propisuju vrste i maksimalno dozvoljene količine štetnih sastojaka duvanskih proizvoda i njihove emisije, kao i obavezu njihovog mjerenja i kontrole u akreditovanim laboratorijama, u skladu sa posebnim standardima. Prvi put se ovim zakonom propisuje obaveza proizvođača i uvoznika duvanskih proizvoda da obavješavaju Ministarstvo i Evropsku komisiju o svim bitnim podacima u vezi sastojaka i emisija štetnih sastojaka i izmjeni tih podataka, kao i obaveza sprovođenja studija i istraživanja domaćeg i međunarodnog tržišta, sklonostima različitih grupa potrošača, uključujući mlade i pušače, u vezi sastojaka i emisija duvanskih proizvoda. Pored navedenih sastojaka, duvanski proizvodi mogu da sadrže i aditive. Propisana je obaveza proizvođača i uvoznika duvanskih proizvoda da do 20. maja Ministarstvu dostave prioritetni popis aditiva koje sadrže cigarete i rezani duvan za koje postoje sumnje, istraživanje ili propisi u drugim državama, na osnovu kojih se može zaključiti da doprinose stvaranju ili povećanju toksičnosti ili stvaranju zavisnosti u znatnoj ili mjerljivoj količini; posjeduju karakterističnu aromu; olakšavaju udisanje ili unos nikotina; utiču na stvaranje materija sa CMR svojstvima (količine i dejstvo koje povećava CMR svojstva u bilo kojem drugom proizvodu u znatnoj ili mjerljivoj količini); pripadaju najčešće korišćenim aditivima prema masi ili broju, u skladu sa izvještajima o sastojcima duvanskih proizvoda. Zabranjeno je dodavanje aditiva sa karakterističnom aromom i aromatičnih materija koje daju miris i/ili ukus, i aditivi određenih karakteristika i količina, kao i zabrana proizvodnje i prometa duvanskih proizvoda za pušenje kojima su, ili bilo kom sastavnom djelu (filteri, papiri, pakovanja, kapsule), dodate arome ili neka tehnička svojstva koja omogućavaju izmjenu mirisa ili ukusa duvanskog proizvoda ili jačine duvanskog dima.

OBILJEŽAVANJE PAKOVANJA DUVANSKIH PROIZVODA (čl. 40 do 50) propisuju da svako pojedinačno i spoljašnje pakovanje duvanskog proizvoda koji se upotrebljava za pušenje mora sadržati opšte upozorenje i informativnu poruku, uz propisivanje položaja i dimenzija ovog upozorenja. Takođe, svako pojedinačno i spoljašnje pakovanje duvanskog proizvoda za pušenje mora sadržati kombinovano zdravstveno upozorenje koje se sastoji od fotografije ili ilustracije u boji i jednog od tekstualnih upozorenja, koji su propisani ovim članom, sa propisanim načinom utiskivanja i veličinom ovog upozorenja. Propisuje se zabrana utiskivanja oznaka ili karakteristika duvanskog proizvoda (tekst, simbol, naziv, zaštitni znak, figurativne i druge oznake) na pakovanju pojedinačnih i spoljašnjih pakovanja duvanskih proizvoda za pušenje, koja bi na bilo koji način dovela u zabludu potrošača i umanjila efekat upozorenja o štetnosti upotrebe ovog duvanskog proizvoda.

JEDINSTVENA IDENTIFIKACIJA DUVANSKIH PROIZVODA (čl. 50, 51 i 52) propisuju jedinstvenu identifikaciju duvanskih proizvoda, u cilju praćenja svakog pojedinačnog duvanskog proizvoda, od proizvođača do potrošača, odnosno maloprodajnog objekta u kome je kupljen duvanski proizvod za upotrebu, uz obavezan unos svakog proizvoda u posebno prilagođeno elektronsko evidentiranje duvanskih proizvoda.

PROMET NOVIH DUVANSKIH PROIZVODA I ELEKTRONSKIH CIGARETA (čl. 53 do 63) propisuju stavljanje u promet novih duvanskih proizvoda koji ne pripadaju kategoriji duvanskih proizvoda propisanih ovim zakonom i koji su stavljeni u promet poslije 19. maja 2014. godine. stavljanja u promet novih duvanskih proizvoda, proizvođači i uvoznici obavještavaju Ministarstvo i dostavljaju relevantne informacije o tom proizvodu, emisiji štetnih sastojaka i uticaju na ljudsko zdravlje. U skladu sa dostavljenim informacijama, u cilju sprječavanja štetnih posljedica po ljudsko zdravlje, Ministarstvo zdravlja daje saglasnost za stavljanje novog duvanskog proizvoda u promet, ako ispunjava uslove koji su propisani ovim zakonom, uz plaćanje odgovarajuće takse, u skladu sa posebnim zakonom. Čl. 55 do 63 propisuju vrste i karakteristike elektronskih cigareta i posuda za njihovo ponovno punjenje, čiji promet mora da bude pod kontrolom, u interesu zaštite ljudskog zdravlja, tako da proizvođači i uvoznici elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje dužni su da obavjeste Ministarstvo o namjeri za njihovo stavljanje u promet, uz dostavljanje informacija o tim proizvodima i njihovom uticaju na ljudsko zdravlje. U skladu sa dostavljenim informacijama, u cilju sprječavanja štetnih posljedica po ljudsko zdravlje, propisano je da Ministarstvo zdravlja daje saglasnost za njihovo stavljanje u promet, ako ispunjava uslove koji su propisani ovim zakonom, uz plaćanje odgovarajuće takse, u skladu sa posebnim zakonom. Propisan je i način obilježavanja elektronskih cigarete i posude za njihovo ponovno punjenje. Čl. 64 i 65 propisuju obilježavanje biljnih proizvoda za pušenje, tako da svako pojedinačno i spoljašnje pakovanje biljnih proizvoda za pušenje mora da sadrži zdravstveno upozorenje: „Pušenje ovog proizvoda škodi vašem zdravlju”, utisnuto na način propisan ovim zakonom. Takođe, propisana je i obaveza proizvođača i uvoznika biljnih proizvoda za pušenje da Ministarstvu dostave popis svih sastojaka i njihovih količina koji se koriste u njihovoj proizvodnji, po robnoj marki i vrsti.

INSPEKCIJSKI NADZOR - član 66 propisuje vršenje nadzora i inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem ovog zakona. Inspekcijski nadzor vrši sanitarni, zdravstveni, tržišni i turistički inspektor, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor.

KAZNENE ODREDBE Čl. 67 i 68 su kaznene odredbe koje propisuju kazne za izvršene prekršaje.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE čl. 69 do 74 su odredbe prelaznog režima, koje se odnose na obaveze pravnih lica koja se bave proizvodnjom i prometom duvanskih proizvoda da iste usklade sa ovim zakonom, donošenje propisa za sprovođenje ovog zakona, prestanak važenja Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda ("Službeni list RCG", broj 52/04 i "Službeni list CG", br. 32/11 i 3/16), kao i odredaba Zakona o taksama na upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičnih i akustičnih uređaja u ugostiteljskim objektima („Službeni list CG“, broj 37/17) u odnosu na upotrebu duvanskih proizvoda u ugostiteljskim objektima, danom stupanja na snagu ovog zakona. Član 75 propisuje stupanje na snagu ovog zakona.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za implementaciju ovog zakona nijesu potrebna dodatna sredstva iz Budžeta Crne Gore.